

JAARREKENING 2011

Hogeschool HAS Den Bosch

Inhoudsopgave

Geconsolideerde jaarrekening

Bedrijfsgegevens	5
Balans per 31-12-2011	7
Staat van baten en lasten 2011	8
Kasstroomoverzicht	9
Grondslagen voor de jaarrekening	10
Toelichting op de geconsolideerde balans	13
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2011	18
Analyse van het resultaat	23
Overzicht verbonden partijen	25

Bijlages

1. Specificatie EL&I projecten 2011	27
2. Specificatie overige projecten	29
3. Bezoldiging bestuurders en toezichhouders	30

Enkelvoudige jaarrekening

Balans Hogeschool HAS Den Bosch per 31-12-2011	31
Staat van baten en lasten 2011 Hogeschool HAS Den Bosch	33

Overige gegevens

Voorstel tot bestemming van het resultaat	37
Gebeurtenissen na balansdatum	38
Goedkeuring door Bestuur en Raad van Toezicht	39
Controleverklaring	41

Bedrijfsgegevens

Gegevens over de rechtspersoon

Naam : Stichting HAS Den Bosch
Adres : Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats : 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres : Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
BRINnummer : 21CW
Telefoon/fax nr. : 073-6923600/073-6923699
E-mailadres : hasdb@hasdb.nl
Internetsite : www.hasdenbosch.nl
Bevoegd gezag nr. : 40205
Naam contactpersoon : L.G.M. van der Pol
Tel/faxnr contactpersoon : 073-6923620//073-6923899
E-mailadres contactpersoon : PI@hasdb.nl
Kamer van Koophandelnummer : 41084408

Gegevens over de geconsolideerde rechtspersoon

Naam : Stichting HAS Kennis Transfer
Adres : Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats : 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres : Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
Telefoon/fax nr. : 073-6923637/073-6923640
E-mailadres : Haskennistransfer@hasdb.nl
Internetsite : www.haskennistransfer.nl
Naam contactpersoon : L.G.M. van der Pol
Tel/faxnr contactpersoon : 073-6923620//073-6923899
E-mailadres contactpersoon : PI@hasdb.nl
Kamer van Koophandelnummer : 41086191

Bestuurder van beide rechtspersonen:

Drs. D.J. Pouwels vanaf 01-02-2011
Mr. S.C.M. Valk tot en met 31-12-2011

Geconsolideerde balans HAS Den Bosch per 31 december 2011

(Bedragen x €1.000, balans na resultaatbestemming)

	31-12-2011	31-12-2010	
Vaste activa			
1.2	Materiële vaste activa	17.711	14.546
1.3	Financiële vaste activa	477	477
	<u>Totaal vaste activa</u>	<u>18.188</u>	<u>15.023</u>
Vlottende activa			
1.4	Voorraden	0	0
1.5	Vorderingen	1.966	1.753
1.7	Liquide middelen	8.532	13.467
	<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>10.498</u>	<u>15.220</u>
	<u>Totaal Activa</u>	<u>28.686</u>	<u>30.243</u>
2.1	Eigen vermogen	12.685	13.151
2.2	Voorzeningen	2.239	2.156
2.3	Langlopende schulden	4.931	5.196
2.4	Kortlopende schulden	8.831	9.740
	<u>Totaal Passiva</u>	<u>28.686</u>	<u>30.243</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2011

(Bedragen x €1.000)

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Werkelijk 2010
3. Baten			
3.1 Rijksbijdragen EL&I	20.194	18.068	18.540
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0
3.3 Collegegelden	3.298	3.325	2.881
3.4 Baten werken in opdracht van derden	4.381	4.241	4.317
3.5 Overige baten	700	373	736
	<u>28.573</u>	<u>26.007</u>	<u>26.474</u>
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	19.175	18.807	17.134
4.2 Afschrijvingen	1.385	1.424	1.292
4.3 Huisvestingslasten	1.928	1.854	1.515
4.4 Overige lasten	6.643	5.784	6.078
5. Financiële baten en lasten	-92	13	-23
	<u>29.039</u>	<u>27.882</u>	<u>25.996</u>
Totaal resultaat	<u>-466</u>	<u>-1.875</u>	<u>478</u>

Kasstroomoverzicht

(Bedragen x €1.000)

	2011	2010
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Resultaat	-466	478
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	1.385	1.290
- mutaties voorzieningen	83	-103
	<u>1.468</u>	<u>1.187</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	0	23
- vorderingen	-213	-75
- kortlopende schulden	-909	1.709
	<u>-1.122</u>	<u>1.657</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	-120	3.322
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investeringen in materiële vaste activa	-4.550	-1.102
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	0	0
	<u>-4.550</u>	<u>-1.102</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-4.550	-1.102
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>		
Aflossing langlopende schulden	-265	-265
Nieuw opgenomen leningen	0	2.000
	<u>-265</u>	<u>1.735</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-265	1.735
Mutatie liquide middelen	<u>- 4.935</u>	<u>3.955</u>
Beginstand liquide middelen	13.467	9.512
Mutatie	- 4.935	3.955
Eindstand liquide middelen	<u>8.532</u>	<u>13.467</u>

Grondslagen voor de jaarrekening

Waardering van activa en passiva

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hieronder anders is vermeld.

Consolidatie

In dit verslag is Stichting HAS KennisTransfer volledig geconsolideerd. Voor de enkelvoudige balans en exploitatierekening van Hogeschool HAS Den Bosch zijn dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van economische levensduur.

Onder de materiële vaste activa vallen de onderstaande posten:

1. Gebouwen
De gebouwen betreffen de opstallen aan de Onderwijsboulevard.
Afschrijving op het pand geschiedt in 30 jaar.
2. Schooltuincomplex
Dit complex wordt afgeschreven in 15 jaar.
3. Terreinen
Hiermee bedoelen we het terrein aan de Onderwijsboulevard.
4. Inventaris en apparatuur
Deze post is gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur. Het betreft hierbij inventarisgoederen waarvan de aanschaffingsprijs boven € 1.000 ligt.
Voor de afschrijving van inventaris worden verschillende afschrijvingstermijnen aangehouden afhankelijk van de verwachte economische levensduur van het inventarisgoed. De volgende afschrijvingstermijnen worden aangehouden:
 - Computerapparatuur en a.v. middelen : 3 tot 5 jaar
 - Algemene inventaris en meubilair : 5 tot 20 jaar
 - Inventaris en inrichting laboratoria : 5 tot 12 jaar

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingprijs. Dit betreffen lidmaatschapbewijzen van de Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A en Rabobank Ledencertificaten.

Vorderingen en liquide middelen

De vorderingen en liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde. De liquide middelen zijn naast de reguliere courantrekeningen bij banken verdeeld over verschillende spaarrekeningen.

Eigen vermogen

In het eigen vermogen is het resultaat over 2011 verwerkt. Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en een bestemmingsreserve privaat, zijnde de algemene reserve van Stichting HAS Kennis Transfer.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn onderverdeeld in 2 categorieën:

1. Personeelsvoorzieningen
Hierin zijn opgenomen:
 - Voorziening inzake uitkeringen voor jubilea, deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde met een rente voet van 4%;
 - Voorziening voor wachtgeldverplichtingen, deze voorziening is opgenomen tegen nominale waarde;
 - Voorziening personeel, in deze voorziening worden overige personele verplichtingen meegenomen.
2. Overige voorzieningen
Hierin zijn opgenomen:
 - Voorziening groot onderhoud: Jaarlijks wordt een bedrag gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De werkelijke kosten worden jaarlijks ten laste van de voorziening gebracht.
 - De voorziening bodemverontreiniging is gebaseerd op een vermeend risico op vervuilde grond dat zich bevindt aan de locatie Baden Powellstraat.
 - Onder de risicovoorziening is een voorziening opgenomen in verband met btw risico's.

Pensioenverplichtingen

Voor HAS Den Bosch geldt dat de pensioenverplichtingen worden gefinancierd door afdrachten aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Voor HAS KennisTransfer geldt dat de pensioenverplichtingen worden afgedragen aan een bedrijfspensioenverzekeraar, te weten Delta Lloyd. Voor beide geldt dat de pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de

"verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering", In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premies als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden zijn de volgende posten opgenomen:

1. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar met betrekking tot de langlopende leningen.
2. De vooruitontvangen termijnen OHW, dit betreft het saldo van vooruit ontvangen bedragen inzake onderhanden projecten bij voornamelijk HAS Kennis Transfer.
3. De vooruitontvangen subsidies EL&I, dit betreffen vooruit ontvangen bedragen met betrekking tot nog niet (volledig) uitgevoerde projecten bij HAS Den Bosch. De in deze projecten reeds geïnvesteerde kosten zijn opgenomen in de exploitatierekening.

Bepaling van het exploitatiesaldo

Alle baten en lasten zijn gebaseerd op het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel.

Zoals in de toelichting op de exploitatierekening wordt vermeld sluiten de rijksbijdragen aan bij het jaaroverzicht 2011, dat ontvangen is van het ministerie.

De overige subsidies EL&I, post 3.1.2., en de overige overheidsbijdragen, post 3.2.2. betreffen de middelen besteed aan de uitvoering van diverse projecten. Zie de projectspecificaties als bijlagen in deze jaarrekening.

Post 3.4 Baten werken in opdracht van derden betreft de projecten in het verslagjaar van Stichting HAS kennis Transfer en de besteding van overige subsidies in HAS hogeschool projecten.

Rapporteringvaluta

Deze jaarrekening is opgesteld in euro's.

Richtlijnen

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig RJ 660 Onderwijsinstellingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31-12-2011

(Bedragen x €1.000)

1. Activa

Vaste Activa

1.2.1.1 gebouwen	1.2.1.2 terreinen	1.2.2.1 inventaris hogeschool has den bosch	1.2.2.2 inventaris HAS Ken- nis transfer	totaal
---------------------	----------------------	--	--	--------

1.2 Materiële vaste activa

Aanschafprijs t/m 2010	17.938	1.147	8.236	308	27.629
Cummatieve afschrijvingen t/m 2010	7.198	0	5.624	261	13.083
Boekwaarde per 01-01-2011	10.740	1.147	2.612	47	14.546
Investerings in 2011	3.445	0	1.105	0	4.550
Desinvesteringen in 2011	0	0	0	0	0
Afschrijvingen in 2011	-712	0	-654	-19	-1.385
	13.473	1.147	3.063	28	17.711
Aanschafprijs per 31-12-2011	21.383	1.147	9.341	308	32.179
Cummatieve afschrijvingen t/m 2011	7.910	0	6.278	280	14.468
Boekwaarde per 31-12-2011	13.473	1.147	3.063	28	17.711

1.3 Financiële vaste activa

	boekwaarde 1-1-2011	investerings en verstrekte leningen	desinvest- eringen en afgeloste leningen	resultaat deelneming	boekwaarde 31-12-2011
1.3.2 Deelneming BPOC	75	0	0	0	75
1.3.6 Rabobank ledencertificaten	402	0	0	0	402
Financiële vaste activa	477	0	0	0	477

De koerswaarde van de Rabobank Ledencertificaten bedraagt per 31-12-2011 € 406.368.

De Rabobank ledencertificaten voldoen niet volledig aan de regeling beleggen en belenen. Gezien de goede relatie met de Rabobank, de beperkte waarde van de effecten en de kredietwaardigheid van de Rabobank wenst de Hogeschool HAS Den Bosch de ledencertificaten te behouden.

	31-12-2011	31-12-2010
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	691	899
1.5.2 Vorderingen EL&I	284	
1.5.5 Collegegelden	719	634
1.5.7 Overige vorderingen	108	309
1.5.8 Overlopende activa	422	169
1.5.9 Af: voorziening voor oninbaarheid	-258	-258
<u>Vorderingen</u>	<u>1.966</u>	<u>1.753</u>
 Uitsplitsing vorderingen:		
1.5.7.1 Personeel	0	0
1.5.7.2 Overige	108	309
<u>Overige vorderingen</u>	<u>108</u>	<u>309</u>
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	28	1
1.5.8.2 Verstrekte voorschotten	5	4
1.5.8.3 Overige overlopende activa	389	164
<u>Overlopende activa</u>	<u>422</u>	<u>169</u>
1.5.9.1 Stand per 1-1	258	252
1.5.9.2 Onttrekking	0	7
1.5.9.3 Dotatie	0	13
<u>Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid</u>	<u>258</u>	<u>258</u>
 1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	22	5
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	8.510	13.462
<u>Liquide middelen</u>	<u>8.532</u>	<u>13.467</u>

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

	stand per 1-1-2011	resultaat 2011	overige mutaties	stand per 31-12-2011
2.1.1 Algemene Reserve	12.825	-580	0	12.245
2.1.3 Bestemmings reserve privaat	326	114	0	440
<u>Eigen Vermogen</u>	13.151	-466	0	12.685

2.2 Voorzieningen

	stand per 1-1-2011	dotaties in 2011	onttrekkingen in 2011	stand per 31-12-2011	kortlopend deel < 1 jaar	langlopend deel > 1 jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	616	178	138	656	120	536
2.2.3 Overige voorzieningen	1.540	377	334	1.583	731	852
<u>Voorzieningen</u>	2.156	555	472	2.239	851	1.388

2.3 Langlopende schulden

	stand per 1-1-2011	aangegane leningen in 2011	aflossingen in 2011	stand per 31-12-2011	looptijd > 5 jaar	rentevoet
2.3.3 Rabobank 's Hertogenbosch	1.768	0	123	1.645	1.645	5,15
2.3.3 Rabobank 's Hertogenbosch	1.693	0	142	1.551	1.551	4,72
2.3.4 EL&I lening	2.000	0	0	2.000	0	nvt
	5.461	0	265	5.196		
Aflossingsverplichting in t+1	265			265		
<u>Totaal langlopende schuld</u>	5.196			4.931		

Voor de langlopende leningen is een positieve en negatieve hypotheekverklaring afgegeven voor de bij de hogeschool in eigendom geregistreerde grond. Tevens is er ten behoeve van de langlopende leningen jegens de bank als zekerheid gesteld de verpanding van huidige en toekomstige inventaris exclusief informatica. De lening EL&I betreft het verplichtingnummer 1400006190.

31-12-2011

31-12-2010

2.4 Kortlopende schulden

2.4.1	Kredietinstellingen	265	265
2.4.2	Vooruitontvangen termijnen Onderhanden Werk	428	1.016
2.4.3	Crediteuren	1.261	939
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	805	873
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	228	206
2.4.9	Overige kortlopende schulden	278	346
2.4.10	Overlopende passiva	<u>5.566</u>	<u>6.095</u>
	<u>Kortlopende schulden</u>	<u>8.831</u>	<u>9.740</u>

Uitsplitsing kortlopende schulden:

2.4.7.1	Loonheffing	735	681
2.4.7.2	Omzetbelasting	<u>70</u>	<u>192</u>
	<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>805</u>	<u>873</u>
2.4.9.1	Werk door derden	0	0
2.4.9.2	Overige	<u>278</u>	<u>346</u>
	<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>278</u>	<u>346</u>
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en les gelden	2.411	2.225
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies EL&I geoormerkt	2.416	3.318
2.4.10.3	Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	0
2.4.10.5	Vakantiegeld en –dagen	566	542
2.4.10.8	Overige	<u>173</u>	<u>10</u>
	<u>Overlopende passiva</u>	<u>5.743</u>	<u>6.095</u>

Niet uit balans blijkende verplichtingen

Baden Powellstraat

In verband met de verkoop van de locatie Baden Powellstraat is jegens de koper begin 2003 een bankgarantie afgegeven voor € 500.000,00 ter dekking van het risico van vervuiling van de grond.

Aansluitovereenkomst

Als gevolg van de aansluitovereenkomst tussen Stichting Waarborgfonds HBO en HAS Den Bosch is een bankgarantie afgegeven van € 74.873,74. HAS Den Bosch heeft geen leningen geborgd bij Stichting Waarborgfonds HBO.

Helicon

Aan Helicon is eind 2007 een stuk grond in erfpacht gegeven ten behoeve van realisatie van nieuwbouw van een schoolgebouw en aanverwante ruimte.

Leasecontracten

Per ultimo balansdatum zijn er leasecontracten afgesloten voor 7 personenauto's met een totale fiscale waarde van € 168.543. Er is één leasecontract met een looptijd van 3 jaar, de overige contracten hebben een looptijd van 4 jaar. De totale leaselast, exclusief btw, per jaar is € 53.090.

Notitie Helderheid

Met betrekking tot onze reguliere door de overheid bekostigde onderwijs programma's zijn:

- geen onderwijsactiviteiten uitbesteed;
- geen Rijksbijdragen geïnvesteerd in private activiteiten;
- geen uitwisselingsovereenkomsten met andere instellingen gesloten;
- geen maatwerktrajecten georganiseerd voor bedrijven of organisaties.

Beleggen en Belenen

De Rabobank ledencertificaten voldoen niet volledig aan de regeling beleggen en belenen. Gezien onze goede relatie met de Rabobank, de beperkte waarde van de effecten en de kredietwaardigheid van de Rabobank wensen wij deze ledencertificaten te behouden.

Huur Duhamel

Vanaf 1 augustus 2010 huurt Hogeschool HAS Den Bosch een deel van het gebouw Duhamel. Dit is wegens ruimtegebrek als gevolg van de groei.

Overige contracten

Het schoonmaakcontract wordt in de loop van 2012 aanbesteed. Voor de levering van energie zijn contracten afgesloten tot en met 2014.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2011

(Bedragen x €1.000)

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Werkelijk 2010	
<u>BATEN</u>				
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdrage EL&I	15.947	15.210	15.056
3.1.2	Overige subsidies EL&I	4.247	2.858	3.484
	<u>Rijksbijdragen</u>	<u>20.194</u>	<u>18.068</u>	<u>18.540</u>
De hierboven weergegeven rijksbijdrage EL&I sluit aan bij de Rijksbijdrage brief dd 24-01-2011. De post overige subsidies EL&I betreffen de bestedingen van diverse EL&I subsidies gedurende kalenderjaar 2011. Zie voor een nadere toelichting het overzicht "specifieke bijdragen EL&I".				
Uitsplitsing overige subsidies EL&I:				
3.1.2.1.2	Geormerkte subsidies	4.247	2.858	3.484
3.1.2.2.2	Niet geormerkte subsidies	0	0	0
3.1.2.3.2	Toerekening investeringssubs	0	0	0
	<u>Overige subsidies EL&I</u>	<u>4.247</u>	<u>2.858</u>	<u>3.484</u>
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies			
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	0	0	0
		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
3.3	Collegegelden			
3.3.3	Collegegelden HBO	3.298	3.325	2.881
		<u>3.298</u>	<u>3.325</u>	<u>2.881</u>

De collegegelden zijn opgenomen volgens het baten- en lastenstelsel. Dit betekent dat 8/12 van de collegegelden van studiejaar 2010/2011 en 4/12 van de collegegelden van studiejaar 2011/2012 hierboven zijn opgenomen. Restituties van collegegelden zijn reeds op bovenstaande bedragen in mindering gebracht.

De hoogte van de collegegelden is als volgt vastgesteld:		
	<u>2010/2011</u>	<u>2011/2012</u>
Wettelijke collegegeld	€ 1.672,00	€ 1.713,00

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Werkelijk 2010
3.4 Baten in opdracht van derden			
3.4.1 Contractonderwijs	1.572	1.200	1.548
3.4.2 Contractonderzoek	1.195	1.300	1.184
3.4.3 Overige baten werken in opdracht van derden	<u>1.614</u>	<u>1.741</u>	<u>1.585</u>
	<u>4.381</u>	<u>4.241</u>	<u>4.317</u>

De posten 3.4.1 en 3.4.2 betreffen de omzet van HAS Kennistransfer en vallen dus onder categorie 3.4.2.6 Bedrijven. De post 3.4.3 bevat naast omzet advieswerk en overige projecten bij HAS kennistransfer een bedrag van €548.000 aan besteding van diverse subsidies door Hogeschool HAS Den Bosch. Voor een nadere toelichting op deze post verwijzen wij U door naar het overzicht "specifieke overige projecten".

Uitsplitsing baten in opdracht van derden:

3.4.3.1 Inburgeringscontracten	0	0	0
3.4.3.2 Participatiebudget	0	0	0
3.4.3.3 Ov. baten in opdracht van derden	<u>1.614</u>	<u>1.741</u>	<u>1.585</u>
<u>Overige baten in opdr van derden</u>	<u>1.614</u>	<u>1.741</u>	<u>1.585</u>

3.5 Overige baten

3.5.1 <u>Verhuur</u>			
3.5.1.2 Overig verhuur	59	45	171
3.5.1.3 Erfpacht	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
	<u>84</u>	<u>70</u>	<u>196</u>
3.5.2 <u>Detachering personeel</u>			
3.5.2.2 Overige doorberekeningen personeel	<u>216</u>	<u>125</u>	<u>129</u>
	<u>216</u>	<u>125</u>	<u>129</u>
3.5.6 <u>Overige baten</u>			
3.5.6.1 Internationalisering	34	37	50
3.5.6.2 Faciliteiten	48	55	40
3.5.6.3 Vrijval voorzieningen	20	0	20
3.5.6.4 Diverse overige baten	<u>298</u>	<u>86</u>	<u>301</u>
<u>Overige baten</u>	<u>400</u>	<u>178</u>	<u>411</u>

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Werkelijk 2010
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	17.523	17.252	15.783
4.1.2 Overige personele lasten	1.799	1.655	1.449
4.1.3 Af: Uitkeringen	-147	-100	-98
	<u>19.175</u>	<u>18.807</u>	<u>17.134</u>

Aantal fte:

Aantal fte HAS	242,45		227,84
Aantal fte HKT	25,60		26,45
Totaal aantal fte	<u>268,05</u>		<u>254,29</u>

De specificatie van de bezoldiging van de bestuurders en toezichhouders is opgenomen in bijlage 3 op pagina 30.

Uitsplitsing personeelslasten:

4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	15.044		13.519
4.1.1.2 Sociale lasten	760		752
4.1.1.3 Pensioenpremies	1.719		1.512
<u>Lonen en salarissen</u>	<u>17.523</u>	<u>17.252</u>	<u>15.783</u>
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	66		110
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	857	546	529
4.1.2.3 Overig	876	1.109	810
<u>Overige personele lasten</u>	<u>1.799</u>	<u>1.655</u>	<u>1.449</u>
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 <u>Materiële vaste activa</u>			
4.2.2.1 Afschrijving huisvesting	712	761	633
4.2.2.2 Afschrijving inventaris en app.	673	663	659
<u>Afschrijvingen</u>	<u>1.385</u>	<u>1.424</u>	<u>1.292</u>

	<u>werkelijk 2011</u>	<u>begroot 2011</u>	<u>werkelijk 2010</u>
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	338	299	185
4.3.2 Verzekeringen	25	22	21
4.3.3 Onderhoud	809	786	630
4.3.4 Energie en water	317	311	292
4.3.5 Schoonmaakkosten	279	282	255
4.3.6 Heffingen	86	87	78
4.3.7 Dotatie overige voorzieningen	0	0	0
4.3.8 Overige	74	67	54
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>1.928</u>	<u>1.854</u>	<u>1.515</u>

De afschrijvingskosten van de gebouwen zijn opgenomen onder post 4.2.2.1. De rentelasten in verband met de financiering van de huisvesting zijn opgenomen onder post 5.5.

4.4 Overige lasten			
4.4.1 <u>Administratie- en beheerslasten</u>			
4.4.1.1 Administratie	242	319	264
4.4.1.2 Dienstreizen	177	169	155
4.4.1.3 Controle jaarrekening en externe advieskosten	531	221	250
4.4.1.4 PR activiteiten	548	479	440
4.4.1.5 Representatiekosten	48	75	86
4.4.1.6 Overige administratie- en beheerslasten	155	206	128
4.4.1.7 Dekking overhead Has kennis Transfer	-25	0	-25
	<u>1.676</u>	<u>1.469</u>	<u>1.298</u>

Uitsplitsing Accountantslasten 2011:

4.4.1.3.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	63	55
4.4.1.3.2 Honorarium andere controleopdrachten	10	16
4.4.1.3.3 Honorarium fiscale adviezen	10	7
4.4.1.3.4 Honorarium andere niet controle diensten	0	0
<u>Accountantslasten</u>	<u>83</u>	<u>78</u>

	<u>werkelijk 2011</u>	<u>begroot 2011</u>	<u>werkelijk 2010</u>
4.4.2 <u>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</u>			
4.4.2.1 Mediatheek	64	82	66
4.4.2.2 Faciliteiten	186	215	216
4.4.2.3 Leer en hulpmiddelen	377	197	232
4.4.2.4 Studentvoorzieningen	33	42	42
4.4.2.5 Onderhoud inventaris en apparatuur	350	183	173
4.4.2.6 Kosten licenties informatica en leasing computers	275	250	279
	<u>1.285</u>	<u>969</u>	<u>1.008</u>
4.4.3 <u>Dotatie overige voorzieningen</u>			
4.4.3.1 Dotatie voorziening debiteuren	0	35	13
	<u>0</u>	<u>35</u>	<u>13</u>
4.4.4 <u>Overige lasten</u>			
4.4.4.1 Internationalisering	107	228	131
4.4.4.2 Projectkosten	3.544	2.920	3.433
4.4.4.3 Overige lasten	31	163	195
	<u>3.682</u>	<u>3.311</u>	<u>3.759</u>

Post 4.4.4.2 betreffen de niet personele projectkosten van Hogeschool Has Den Bosch en HAS Kennis Transfer. Hierin is onder andere opgenomen de kosten inzake praktijkleren box 1.

5. Financiële baten en lasten

5.1 Rente baten	-241	-180	-196
5.5 Rente lasten	149	193	173
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>-92</u>	<u>13</u>	<u>-23</u>
Resultaat	<u>-466</u>	<u>-1.875</u>	<u>478</u>

Analyse van het resultaat

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Verschil	Begroot 2012
3. <u>BATEN</u>				
3.1 Rijksbijdragen EL&I	20.194	18.068	2.126	22.262
<i>Het verschil in Rijksbijdragen wordt veroorzaakt door loon- en prijsbijstellingen en door de ontvangst van niet begrote aanvullende en geormerkte rijksbijdragen.</i>				
3.3 Collegegelden	3.298	3.325	-27	3.745
3.4 Baten werken in opdracht van derden	4.381	4.241	140	4.541
3.5 Overige baten	700	373	327	332
Totaal baten	28.573	26.007	2.566	30.880

De hogere baten is voornamelijk te wijten aan een restitutie btw (€ 239.500) als gevolg de erkenning van HAS en HAS Kennistransfer als fiscale eenheid.

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Vershil	Begroot 2012
--	----------------	--------------	---------	--------------

4. LASTEN

4.1	Personele lasten	19.175	18.807	368	21.733
4.2	Afschrijvingen	1.385	1.424	-39	1.692
4.3	Huisvestingslasten	1.928	1.854	74	1.799
4.4	Overige lasten	6.643	5.784	859	6.924

Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de hoge kosten voor extern advies. Er zijn in 2011 namelijk hoge kosten gemaakt voor de ontwikkeling voor een HAS in Limburg, mogelijkheden voor nieuwbouw in Den Bosch, wijzigingen in de nieuwe bestuursstructuur en het upgraden van de ICT omgeving. De meeste kosten hiervan waren niet begroot.

5.	Financiële baten en lasten	-92	13	-105	35
----	----------------------------	-----	----	------	----

Totaal lasten	29.039	27.882	1.157	32.183
----------------------	---------------	---------------	--------------	---------------

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-466	-1.875	1.409	-1.303
---	-------------	---------------	--------------	---------------

Overzicht verbonden partijen 2011

Beslissende zeggenschap

Naam	: HAS KennisTransfer
Juridische vorm	: Stichting
Statutaire zetel	: 's-Hertogenbosch
Code activiteit	: 1 + 2 + 4
Eigen vermogen per 31-12-'11	: € 440.500
Resultaat 2011	: € 114.250
Omzet 2011	: € 3.295.000
Consolidatie	: Ja

Stichting HAS KennisTransfer verzorgt opleidingen, trainingen, toepassingsgericht onderzoek en advies. HAS Kennis Transfer maakt daarbij gebruik van faciliteiten en personele capaciteit van de HAS. De daarmee samenhangende kosten worden onderling verrekend tegen kostprijs.

Overige verbonden partijen

Naam	: Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A.
Juridische vorm	: Coöperatie
Statutaire zetel	: 's-Hertogenbosch
Code activiteit	: 2 + 4

Specificatie code activiteit

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overig

Bijlage 1: Specificatie EL&I projecten 2011

Code	Omschrijving	Verpl/ RIGO/KIGO Nr	Toege- wezen bedrag	Saldo 31-12- 2010	Ontvangen In 2011	Personele kosten 2011	Overige kosten 2011	Eigen bijdragen 2011	Saldo 31-12-2011
5276	Prog. V&G 2009	KIGO/2009/ 06-055	100.000	10.128	-14.942	0	4.813	1	0
5277	Gewaardeerd Keten. onder.	KIGO/2009/ 13-017	145.600	8.050	-48.915	33.880	69.874	-62.889	0
5301	Groen plus lecto- raat V&G	1400003753	480.000	-131.288	-15.185	121.023	1.707	0	-23.743
5302	Groen plus lecto- raat Duurzame Wereld voedsel- voorz	1400003752	480.000	-82.003	-120.000	162.866	11.993	13.878	-13.266
5303	Groene plus lecto- raat diergezond- heid	1400003751	480.000	-83.501	-120.000	151.976	9.956	-30.322	-71.891
5304	Groen plus lect nieuwe teeltsys- temen	1400003755	480.000	-131.722	0	143.060	63.532	0	74.870
5309	Bouw impuls 2009	1400003739	1.175.209	-178.955	-235.042	0	456.815	-42.818	0
5312	Impuls 2009 School als Kennis- centrum	1400003823	455.801	-286.554	-2.100	271.249	32.925	-15.520	0
5314	Impuls 2009 Inter- nationalisering	1400003825	82.044	-55.004	0	8.468	46.536	0	0
5372	Impuls 2020 Inter- nationalisering	22000-1175	104.614	-104.614	0	28.808	15.381	0	-60.425
5328	Praktijkleren 2010	220000-1175	599.169	-99.452	0	81.483	17.969	0	0
5317	KIGO 2010 Zomer- cursus varkens- houden	2010/00-008	53.175	10.850	-1.690	27.229	20.862	-9.500	47.751
5318	KIGO 2010 Lekker in je vel	2010/06-038	143.126	-49.023	0	34.074	34.440	-11.238	8.253
5319	KIGO 2010 Pro- gramma voeding & Gezondheid	2010/06-050	100.000	-60.165	60.165	0	0	0	0
5320	KIGO 2010 Regio- naal platvorm verduurzaming voedsel	2010/06-044	106.282	-32.985	0	97.825	20.609	-50.193	35.256
5321	KIGO 2010 Samen aan de slag in het Groen	2010/14-030 4470004	211.339	-72.564	0	50.607	59.854	-31.594	6.303
5324	Onderzoekscen- trum Plant Praktij- kieren box 3	383189 485000	392.920	314.336	-314.336	0	2.499	-2.499	0
5357	Lectoraat Agro- FoodMarketing	5524074	480.000	-120.000	-80.110	79.782	3.191	0	-117.137
5358	Lectoraat Green- port biobased product ontwikke- ling	1400006644	480.000	-120.000	0	40.040	3.924	0	-76.036
5359	Planvorming greenports	1400006669	1.000.000	-1.000.000	-13.834	113.491	102.182	0	-798.161
5364	Kwaliteitsimpuls	2904679	840.000	-189.044	-225.820	498.225	64.088	0	147.449

	HAO 2010/2011								
5370	Impuls 2010 kennisverspreiding	22000-1175	581.191	-581.191	0	198.965	15.894	0	-366.332
5371	Impuls 2010 professionalisering	22000-1175	139.486	-113.824	0	146.000	27.158	-59.334	0
5373	Impuls 2010 primaire opleidingen	22000-1175	169.836	-169.836	0	0	169.896	0	0
5384	Praktijkleren 2011	286270-2	634.911	0	-634.911	0	634.911	0	0
5385	Impuls 2011 Implementatie	286270-2	570.027	0	-570.027	7.104	0	0	-562.923
5386	Impuls 2011 Professionalisering	286270-2	136.801	0	-136.801	73.000	14.575	0	-49.226
5387	Impuls Internationalisering 2011	286270-2	102.601	0	-102.601	0	131	0	-102.470
5388	Impuls 2011 Primaire opleidingen	286270-2	191.274	0	-191.274	0	191.274	0	0
5395	KIGO 2011 bedrijfsanalyse	2011/10-001	101.293	0	-40.517	6.077	0	-2.336	-36.776
5397	KIGO 2011 Dierenlessen	2011/09-002	116.010	0	-46.404	16.060	5.563	-5.268	-30.049
5399	Feed design Living lab (FDLL)	447000676763	750.000	0	-150.000	0	0	0	-150.000
5430	Consumenten in beeld (box 4)	498000775979	50.000	0	-40.000	0	0	0	-40.000
5431	Kennistransfer: valorisatie actie	498000775979	150.000	0	-120.000	0	0	0	-120.000
5436	Lectoraat Duurzame veehouderij	485000779049	471.840	0	-117.960	0	0	0	-117.960
	Totaal EL&I projecten			-3.318.361	-3.282.304	2.391.292	2.102.492	-309.633	-2.416.513

Bijlage 2: Specificatie overige projecten

Project code	Project omschrijving	Saldo 31-12-2010	Ontvangen in 2011	Personele kosten 2011	Overige kosten 2011	Eigen bijdragen 2011	Saldo 31-12-2011
5095	Dafne	102.484	-125.998	89.245	-5.296	-60.435	0
5331	Smaaklessen 2010/11	21.861	-50.350	28.392	924	-827	0
5337	Export Management and Global	-3.861	0	0	3.861	0	0
5360	BioSolar Cells	0	0	37.115	596	0	37.711
5363	Pure Hubs	0	0	2.256	130	0	2.386
5428	Export-man en global trade horticulture indonesia	0	-95.995	4.320	91.675	0	0
5432	Centre for biobased economy	0	-150.000	0	0	0	-150.000
-	Beursen studenten	-39.823	-127.593	0	119.039	0	-48.377
-	Participaties in kigo projecten	1.596	-123.665	153.975	6.516	-32.200	6.222
-	Overige projecten	-648	-74.924	89.797	47.154	-14.402	46.977
	Totaal	81.609	-598.525	405.100	264.599	-107.864	105.081

Bijlage 3: Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

Is er een bezoldiging van de bestuurders: Ja

Is er een bezoldiging van de toezichthouders: Ja

Tabel: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Naam	Duur aok*	Duur aok	Ingangsdatum dienstbetrekking	FTE	D of I**	Periodiek betaalde beloning	Bonus	Ont. pensioen bijdragen (werkgeverslasten)	Uitkeringswegens beëindiging
	Per	Tot		Fte		2011 EUR	2011 EUR	2011 EUR	2011 EUR
Bestuurders									
H.J.M Naaij-kens	1-1-2011	1-4-2011	1-1-1999	1.0	D	40.674	0	5.004	0
D.J. Pouwels	1-2-2011	1-1-2012	1-2-2011	1,0	D	116.074	0	18.389	0
S.C.M. Valk	1-1-2011	1-1-2012	15-8-1988	1,0	D	125.711	7.500	20.309	0
Toezichthouders									
A. Vermeer	1-1-2011	1-1-2012	29-1-1991	Nvt	nvt	12.000	0	0	0
A. van Doornmalen	1-1-2011	1-1-2012	28-5-2008	Nvt	Nvt	8.000	0	0	0
M. Janssen	1-1-2011	1-1-2012	29-11-2004	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
H. Polman	1-1-2011	1-1-2012	28-5-2008	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
J. Huijbers	1-1-2011	1-1-2012	30-3-2010	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
A. Gunnewijk-Veer	1-1-2011	1-1-212	20-1-2011	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
E. den Brabander	1-9-2011	1-1-2012	1-9-2011	Nvt	Nvt	3.000	0	0	0

* Aok = arbeidsovereenkomst

** = Dienst betrekking (D) of op interimbasis (I)

Tabel : Vermelding op basis van de WOPT

Naam	Duur DV	Duur DV	Belastbaar loon	Belastbaar loon	Uitkeringen	Uitkeringen	Voorz. Beloning	Voorz. Beloning	Totaal	Totaal
	Vanaf	Tot	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010

Dit model is in 2011 niet van toepassing voor de HAS Den Bosch. Geen van de bestuurders komt in 2011 boven de WOPT norm uit.

Enkelvoudige balans HAS Den Bosch per 31 december 2011

Bedragen x €1.000, balans na resultaatbestemming

	31-12-2011	31-12-2010
1. Activa		
<u>Vaste Activa</u>		
1.2 Materiële vaste activa		
1.2.1.1 Gebouwen	13.474	10.740
1.2.1.2. Terreinen	1.147	1.147
1.2.1.3 Inventaris en apparatuur	3.063	2.613
	<u>17.684</u>	<u>14.500</u>
1.3 Financiële vaste activa		
1.3.2 Deelneming BPOC	75	75
1.3.6. Effecten	402	402
1.3.6 Deelnemingen HAS Kennis Transfer	440	326
	<u>917</u>	<u>803</u>
Totaal vaste activa	<u>18.601</u>	<u>15.303</u>
Vlottende activa		
1.4 Voorraden		
1.4.1 Gebruiksgoederen	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	579	350
1.5.3 Rekening courant HKT	169	119
1.5.5 Collegegelden	719	634
1.5.8 Overlopende activa	95	394
1.5.7 Overige vorderingen	705	154
	<u>2.267</u>	<u>1.651</u>
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	22	5
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	7.334	12.379
	<u>7.356</u>	<u>12.384</u>
Totaal vlottende activa	<u>9.623</u>	<u>14.035</u>
Totaal Activa	<u>28.224</u>	<u>29.338</u>

	31-12-2011	31-12-2010
2. Passiva		
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene Reserve	12.245	12.825
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	440	326
	<u>12.685</u>	<u>13.151</u>
2.3 Voorzieningen		
2.3.1 Personeelsvoorzieningen	656	616
2.3.3 Overige voorzieningen	1.583	1.540
	<u>2.239</u>	<u>2.156</u>
2.4 Langlopende schulden		
2.4.3 Kredietinstellingen	4.931	5.196
	<u>4.931</u>	<u>5.196</u>
2.5 Kortlopende schulden		
2.5.1 Kredietinstellingen	265	265
2.5.2 Vooruitontvangen termijnen OHW	105	185
2.5.3 Crediteuren	1.304	1.133
2.5.5 Rekening courant Has Kennis Transfer	0	0
2.5.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	691	674
2.5.8 Schulden terzake pensioenen	226	202
2.5.9 Overige kortlopende schulden	261	332
2.5.10 <i>Overlopende passiva:</i>		
2.5.10.1 Vooruitontvangen collegegelden	2.411	2.226
2.5.10.2 Vooruitontvangen subsidies EL&I	2.416	3.318
2.5.10.3 Vooruitontvangen overige projectsubsidies/bijdragen	0	0
2.5.10.4 Vakantiegeld	517	494
2.5.10.5 Overige overlopende passiva	173	6
	<u>8.369</u>	<u>8.835</u>
Totaal Passiva	<u><u>28.224</u></u>	<u><u>29.338</u></u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten HAS Den Bosch 2011

(Bedragen x €1.000)

3.	BATEN	Werkelijk 2011	Begroot 2011	Werkelijk 2010
3.1	Rijksbijdragen EL&I	20.194	18.068	18.540
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0
3.3	Collegegelden	3.298	3.325	2.881
3.4	Baten werken in opdracht van derden	787	735	1.126
3.5	Overige baten	1.810	1.469	1.888
		<u>26.089</u>	<u>23.597</u>	<u>24.435</u>
4.	LASTEN			
4.1	Personele lasten	17.935	17.050	15.792
4.2	Afschrijvingen	1.366	1.388	1.257
4.3	Huisvestingslasten	1.885	1.852	1.516
4.4	Overige lasten	5.557	5.238	5.414
5.	Financiële baten en lasten	-74	13	-15
		<u>26.669</u>	<u>25.541</u>	<u>23.964</u>
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-580	-1.944	471
	Resultaat	<u>-580</u>	<u>-1.944</u>	<u>471</u>

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel tot bestemming van het resultaat

(Bedragen x €1.000)

Totaal geconsolideerde resultaat boekjaar 2011 **-/- €466**

Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Resultaat HAS Den Bosch: **-/- € 580**

Resultaat HAS KennisTransfer: **€ 114**

Voorstel tot bestemming:

1. Het resultaat van HAS KennisTransfer wordt toegevoegd aan het private eigen vermogen **€ 114**

2. Het restant van het resultaat wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve **-/- € 580**

Totaal resultaat 2011 **-/- €466**

Bovenstaand voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden.

Goedkeuring door bestuur en raad van toezicht

Het College van Bestuur van Stichting HAS Den Bosch heeft de jaarrekening 2011 vastgesteld in de vergadering van 11 juni 2012.

Drs. D.J. Pouwels

De Raad van Toezicht van de Stichting HAS Den Bosch heeft de jaarrekening 2011 goedgekeurd in de vergadering van 11 juni 2012.

Ing. A.J.A.M. Vermeer

Bijlage 2

Aan: het College van Bestuur van
de Stichting HAS Den Bosch
te 's-Hertogenbosch

Flynth Audit
Meander 261
Postbus 9221
6800 KB ARNHEM
telefoon (026) 354 28 00
e-mail GOR@Flynth.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting HAS Den Bosch te 's-Hertogenbosch gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2011 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het College van Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het College van Bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het College van Bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2011. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting HAS Den Bosch per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2011 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2011.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:393 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW

Arnhem, 6 juni 2012
GIBO Registeraccountants B.V.

Was getekend

drs. A.F.J. van der Velden RA